

PONUĐITELJI Naručitelj koji ne isplaćuje plaće može

Građevinari i javna nabava Udruge poslodavaca u graditeljstvu ima puno primjedaba na prijedlog novog

DARKO BIČAK
darko.bicak@poslovni.hr

Izvođač mora naručitelju priložiti račune podizvođača koje će onda platiti naručitelj? To je neprovedivo, upozoravaju

Činjenica da hrvatski Zakon o javnoj nabavi ne poznaje "građevinske radove" kao zasebnu kategoriju velik je problem građevinskim tvrtkama koje žele sudjelovati na javnim natječajima. Kako

ističe Zdenko Karakaš, direktor Udruge poslodavaca u graditeljstvu Hrvatske udruge poslodavaca (HUP-UPG), stanje se, na žalost, neće puno promijeniti ni novim zakonom, koji je u javnoj proceduri. Na radionici "Osiguranje fer tržišne utakmice u interesu sigurnosti izvođača, zaposlenika i podizvođača", koja je održana prošloga tjedna, Karakaš je upozorio na to da zakoni u zemljama koje su nam uzori, ponajprije Austriji i Njemačkoj, imaju detaljnu razrađenu materiju koja precizno i zasebno regulira građevinske radove u javnoj nabavi.

Neprijmerene cijene

"U prijedlogu toga zakona nedostaju odredbe koje su specifične za građevinske radove, primjerice, tehničke spe-

cifikacije za građenje, ugovor za građenje, sve je podvedeno pod isti nazivnik: radovi, roba i usluge. Zbog toga se u procesu javne nabave javljaju improvizacije naručitelja i prostor da svatko tumači stvari kako mu odgovara. Ovako neuređenim pravnim odnosom pogoduje se naručitelju, a na štetu ponuđača. Kako naručitelj drži blagajnu, svi se moraju prilagoditi njemu, iako to najčešće znači na štetu vlastite tvrtke i prakse u cijelom sektoru", ističe Karakaš.

Zakon predviđa da ponuditelj "može, ali ne mora" biti isključen iz natjecanja ako ne isplaćuje minimalnu plaću i doprinosa. Udruga poslodavaca u graditeljstvu i Sindikat graditeljstva Hrvatske traže strogo poštovanje kolektivnog ugovora za graditeljstvo. U Austriji je njegova primjena obvezna. To sprječava nelegalnu konkurenciju, rad na crno i uvodi red u male i srednje tvrtke. Kao jedan od problema koji unose kaos u građevinski sek-

tor u HUP-u ističu dampinške cijene. U gotovo 100 posto slučajeva jedini kriterij za odabir najboljeg ponuđača najniža je cijena. U nas mnogi ponuđači idu na natječaj s cijenom koja je toliko niska da, osim što ne jamči da će projekt biti završen kvalitetno i na vrijeme, stvara gubitke i samom izvođaču. Zdenko Karakaš zauzima se za ekonomski opravdanu, a ne najnižu ponudenu cijenu. Kako je na radionici kazao Matthias Woghlemuth, pravni savjetnik Odjela za građevinu Austrijske gospodarske komore (WKÖ), u Austriji, a i u većem dijelu EU, tom su problemu doskočili odredbama o "neprijmereno niskim cijenama". Svaki ponuđač čija cijena odskoče 20 i više posto od prosjeka ostalih ponuda mora objasniti svoju poslovnu računicu. Ako ne ponudi zadovoljavajuće objašnjenje, automatski se isključuje iz natječaja.

Podizvođači

Zakon kaže da u javnom natječaju glavni izvođač treba navesti podizvođače i naručitelj ih i ima pravo znati. I pitanje plaćanja i transparentnosti ugo-

PROTIV DAMPINGA SE TREBA BORITI UVOĐENJEM EKONOMSKI OPRAVDANE, A NE NAJNIŽE PONUĐENE CIJENE

Zdenko Karakaš
Udruga poslodavaca u graditeljstvu

proći? Apsurdno!

Zakona o javnoj nabavi

vora u HUP-u smatraju problematičnim. Plaćanje podizvođača u Hrvatskoj je jedan od većih problema, ali ga treba riješiti zakonom o financijskoj disciplini.

U Austriji pak plaćanje tvrtkama podizvođačima nije gotovo nikakav problem: većina ponuditelja ondje mora predložiti nadležnim tijelima dokaz da nemaju dugova podizvođačima. U Hrvatskoj su pak mnoge manje tvrtke koje rade za veće građevinske kompanije u velikim problemima jer im one ne žele ili ne mogu platiti obavljene radove. Zakon kaže da naručitelj posla plaća direktno podizvođačima.

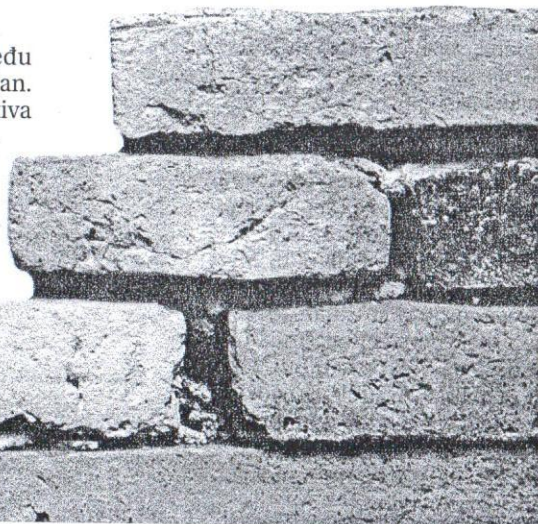
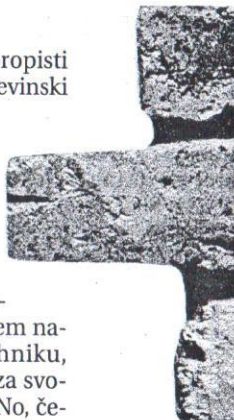
Nelojalni komunalci

U pravilu je ugovor između izvođača i podizvođača tajan. No, naša zakonska regulativa kaže da izvođač mora naručitelju priložiti račune podizvođača prema izvođaču koje će onda platiti naručitelj. Zdenko Karakaš smatra da je to neprove-

divo i da je to mogao propasti samo netko kome građevinski proces nije poznat.

Kao velik problem građevinskih tvrtki pri dobivanju posla na javnom natječaju u HUP-u ističu i komunalne tvrtke.

Mnogi su komunalci, naime, javnim novcem nabavili građevinsku tehniku, koju primarno koriste za svoje komunalne poslove. No, često s tom građevinskom operativom sudjeluju na javnim natječajim. Nelojalna su konkurencija jer, zbog javnog financiranja, mogu ponuditi puno niže cijene.

Matthias Woghlemuth, Austrijska gospodarska komora (WKÖ), Odjel za građevinarstvo:

Damping je u Austriji pogranična iznimka

I mi se borimo s problemom 'izvantržovničkih radova', koji se ne može riješiti osiguranjem

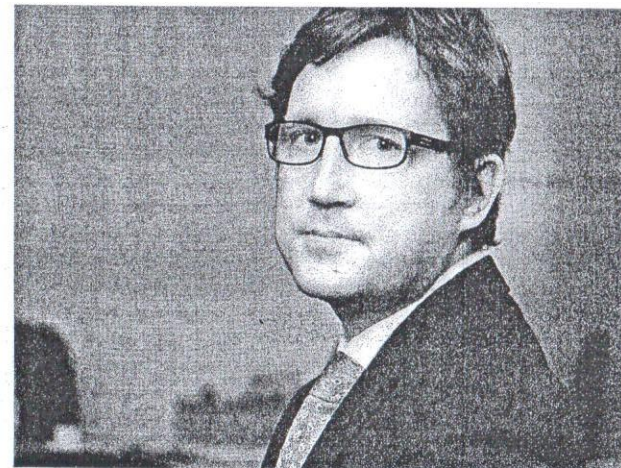
Austrijsko građevinsko tržište jedno je od najuređenijih u Europi. Iako su dio tržišta Europske unije, nemaju ozbiljnijih problema s tvrtkama koje u Austriju dolaze iz drugih zemalja, ističe Matthias Woghlemuth, pravni savjetnik Odjela za građevinarstvo Austrijske gospodarske komore (WKÖ).

Izvođači koji dolaze u Austriju iz drugih zemalja, objašnjava, moraju ispuniti minimalne zahtjeve koji vrijede i za austrijske tvrtke.

Gdje se javljaju problemi?

Postoje situacije u kojima na ovaj ili onaj način na naše tržište dolaze tvrtke sa svojom cijelom građevinskom operativom iz drugih zemalja.

To je posebno izraženo u pograničnim područjima, poput Gradišća. Tamo smo, naime, imali situacije da mađarske tvrtke rade po puno nižoj cijeni nego što bi to mogla neka austrijska kompanija. No, nije riječ o raširenu problemu.

Primjenjuju li austrijski građevinari iste poslovne standarde i kada djeluju izvan austrijskog, odnosno tržišta EU?

Velike tvrtke koje su članice naše komore uvijek se drže propisane procedure i stalno su u našem sustavu provjere.

U Hrvatskoj su posljednjih godina velika tema u građevinarstvu, pogotovo u javnoj nabavi, bili 'izvantržovnički radovi'. Ima li i Austrija s time problema i kako ih rješava?

Naravno, posrijedi je je generalni problem građevinske

industrije, s kojim se i mi godinama borimo. Najčešće je problem loša projektna dokumentacija, kada se tijekom izvođenja nekog projekta pokazuje da je nužno izvesti nešto što nije bilo predviđeno. To se ne može izbjeći, ali veći je to problem projekatnata nego samih građevinara.

Može li se taj problem riješiti osiguranjem?

Mislím da ne može. Ako u projektu nedostaje neki stup, koji se mora ugraditi, tada taj stup ne može platiti osiguranje, nego ga mora platiti onaj tko ga dobiva. *db*